

GLASILO KULTURNE MANIFESTACIJE DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

# GJALSKI

BROJ DESETI

ZABOK, LISTOPAD 2022.

PROMOCIJA

PoZiCa 2022.

IGRA POTRAGE

Otključaj  
Gjalskog

PROJEKTI

Čitamo  
Gjalskog

DOBITNIK OVOGORODIŠNJE NAGRADA

## Ludwig Bauer

DVOSTRUKI ŽIVOT  
EVE BRAUN

*Nastrojao sam  
stvoriti uvjerljivu  
sliku vremena*

KNJIŽEVNA TRIBINA

Autobiografski  
zаписи Ksavera  
Šandora Gjalskog

PREDSTAVLJANJA KNJIGA

Ivana Bodrožić  
Martina Divić  
Kruno Lokotar  
Kristian Novak

IZLOŽBE

Tomislav  
Buntak  
Stjepko  
Rupčić

RADIONICE

Krajolici  
ljubavi

Bakropis i  
grafoskulpture

[www.danigjalskog.com](http://www.danigjalskog.com)

## SADRŽAJ

O Ksaveru Šandoru Gjalskom	3
<b>INTERVJU:</b> Ludwig Bauer, dobitnik Književne nagrade Gjalski	4
Dosadašnji dobitnici Književne nagrade K. Š. Gjalski	7
Odluka Prosudbenog povjerenstva	8
O Danima Gjalskog	8
<b>ČITAMO GJALSKOG:</b> Školski projekti uz Dane Ksavera Šandora Gjalskog	9
<b>IGRA POTRAGE:</b> Otključaj Gjalskog – escape room na otvorenom	9
<b>PROMOCIJA:</b> PoZiCa 2022.	10
<b>KNJIŽEVNA TRIBINA:</b> Autobiografski zapisi Ksavera Šandora Gjalskog	10
<b>RADIONICE:</b>	
Radionica kreativnog pisanja: <i>Krajolici ljubavi</i>	II
Likovna radionica umjetničke grafike: <i>Bakropis i grafskulpture</i>	II
<b>IZLOŽBE:</b>	
Tomislav Buntak	12
Stjepko Rupčić	13
<b>PREDSTAVLJANJA KNJIGA:</b>	
Ivana Bodrožić: <i>Sinovi, kćeri</i>	14
Martina Divić: <i>Ne postoji sutra u Atru</i>	14
<i>Kad čujem Daruvar</i>	14
<b>KONCERT:</b> Ansambl MiseEnScene	15
<b>KAZALIŠNA PREDSTAVA:</b> GospOUdinNOUbadi	15

## UVODNIK

**Dragi čitatelji,**  
pred vama je jubilarni broj glasila *Gjalski* koje, u ovakovom obliku, već deset godina približava programe manifestacije svojim čitateljima i brojnim posjetiteljima. Informativan i edukativan, raznovrstan i zanimljiv, a zahvaljujući svom dizajnu i vrlo privlačan, naš *Gjalski* svojim sadržajem svjedoči velikom trudu organizatora i suradnika na očuvanju baštine ovog značajnog hrvatskog pisca. Tako u ovom broju pročitajte o školskom projektu *Čitamo Gjalskog* te igri potrage kojom nastojimo približiti Gjalskog svima, na zabavan i neuobičajen način. Na stranicama koje slijede saznajte sve o ovogodišnjem dobitniku Ludwigu Baueru i njegovoj nagrađenoj knjizi. S ponosom predstavljamo i zabočko izdanje *PoZiCe*, zbirke pravih literarnih bisera djece i mlađih triju prijateljskih gradova. Očekuje vas bogat program – promocije knjiga, izložbe, književna tribina, koncert, predstava... O svemu pročitajte u nastavku i pridružite nam se na programima koje smo za vas pripremili.

Srdačno vas očekujemo!

TAJNICA MANIFESTACIJE  
**ANDREJA ŠAGUD**

**KULTURNA MANIFESTACIJA  
DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG  
24.-29. listopada 2022.**

**ORGANIZATOR:** Kulturna manifestacija Dani K.Š.Gjalskog – Zabok

**PREDSJEDNIK:** Ivan Hanžek

**UPRAVNI ODBOR KULTURNE MANIFESTACIJE:**  
Tihomir Vrančić – *predsjednik*,  
Dušanka Mikulec Mikac – *zamjenica predsjednika*, Andreja Šagud – *tajnica*,  
Ingrid Lončar, Valerija Novak, Bibijana Šlogar, Dinka Tomašković Presečki,  
Sofija Keča, Tina Marušić, Goran Vrgoč i Nataša Hlaban – *članovi*

**SUORGANIZATORI:**

Društvo hrvatskih književnika, Pučko otvoreno učilište Zabok, Osnovna škola K.Š.Gjalskog – Zabok, Gimnazija AGM, Srednja škola Zabok, Škola za umjetnost,

dizajn, grafiku i odjeću Zabok, Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Gokul, Ogranak Matice hrvatske Zabok, Dvorac Gjalski, Huncut, Digital Foto Art

**PROSUDBENO POVJERENSTVO**

**ZA KNJIŽEVNU NAGRADU:**

Julijana Matanović, DHK – Zagreb, *predsjednica*  
Ivica Matičević, DHK – Zagreb  
Zoran Ferić, dobitnik *Gjalskog 2021.*  
Sofija Keča, Dani Gjalskog – Zabok  
Ingrid Lončar, Dani Gjalskog – Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO**

**ZA MALU NAGRADU GJALSKI**

Branka Primorac, književnica  
Ines Krušelj-Vidas, prof.,  
Osnovna škola Gornja Stubica  
Ljerka Gajski Markulin, prof.,  
Osnovna škola K.Š.Gjalskog, Zabok

**PROSUDBENO POVJERENSTVO**

**ZA NAGRADU GJALSKI ZA SREDNJOŠKOLCE**

Irena Labaš Veverec, prof., Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zagreb  
Sanja Ždralović, prof., Gimnazija AGM  
Ljubica Andelković Džambić, prof., Gimnazija AGM

**IZDAVAC:** Kulturna manifestacija Dani K.Š. Gjalskog, Kumrovečka 8, Zabok

**UREDNIKA:** Andreja Šagud

**OBLIKOVANJE:** Igor Vranješ

**TIPOGRAFIJA:** Nikola Đurek

**WEB DIZAJN:** Gordan Lončar

**TISAK:** Službeni glasnik, Krapina

**NAKLADA:** 500 kom.

**www.danigjalskog.com**



**POKROVITELJI:** Ministarstvo kulture i media Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Grad Crikvenica i Grad Poreč

**MEDIJSKI POKROVITELJI:** Zagorski list, Radio Kaj i Zagorski radio

**DONATORI MALE NAGRADE GJALSKI I NAGRADE GJALSKI ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA:**

Školska knjiga Zagreb, V.B.Z. Zagreb; Gradska knjižnica Ksaver Šandor Gjalski, Zabok; Kajkaviana, Donja Stubica; Grad Crikvenica

i Grad Poreč **MANIFESTACIJU POMOGLI:** Zagrebačka banka, Eurolakat, TZ Područja srce Zagorja, Dvorac Gjalski

# O KSAVERU ŠANDORU GJALSKOM

P I Š E I N G R I D L O N Č A R

**U**kuriji u Gredicama u srcu Hrvatskoga zagorja 26. listopada 1854. rodio se romanopisac i novelist Ksaver Šandor Gjalski, pravim imenom Ljubomil Tito Josip Franjo Babić. Kršten je drugoga dana po rođenju u kapelici kurije, a kuma mu je bila Marija Mihanović Petropoljska, sestra autora stihova hrvatske himne.

Otac Tito odgajao je Ljubu u ilirskome duhu, a ljubav prema književnosti naslijedio je od majke Helene koja je mnogo čitala, uglavnom francuske, engleske i njemačke pisce. Odrastanje i život Gjalskoga u plemenitaškoj kuriji utjecao je na izbor njegovih književnih tema, ponajprije onih koje se odnose na propadanje hrvatskoga plemstva. U djelima je Gjalski realistički oslikao cijelokupno hrvatsko društvo svojega vremena, romantičarski oblikovao ljubavne fabule i prikazao ljepotu prirode u duhu poetskoga realizma pa ga nazivaju i *hrvatskim Turgenjevom*. Hrvatski život u posljednjim desetljećima 19. stoljeća pruža Gjalskome bogatu i šarenu literarnu sliku promjena političkih sistema i svega onoga što uz to ide – od prodanih duša i korumpiranosti do svjetlih karaktera i tragičnoga sukoba ljepote prošlosti i duha novoga vremena. Pod utjecajem filozofije A. Schopenhauera Gjalski obrađuje i metafizičke i okultne teme. Djelovalo je od kasnoga romantizma do modernizma, bio je i Krležin suvremenik. Gjalski je vještiji u kraćim formama, tj. novelama u kojima prevladavaju sjećanja i uspomene te opisi pejzaža i raspolaženja. U djelima zapostavlja događaj, a u prvi plan stavlja razmišljanje glavnoga lika; taj pomak prema modernom psihologiziranju prethodi stvaranju pisaca hrvatske moderne.

Vrhunac književnoga stvaralaštva Gjalskoga predstavlja zbirka novela *Pod starim krovovima*.

Pravo je Gjalski studirao u Zagrebu i Beču. U to vrijeme s odusevljenjem pri-



hvaća ideje E. Kvaternika, a nešto kasnije zastupa ideje J. J. Strossmayera da bi — razočaran političkim prilikama u novovstvorenoj Jugoslaviji — političku karijeru završio kao federalist. Kao kotarski pristav službovao je u Koprivnici, Osječku, Virovitici, Pakracu, Sisku, Sušaku i Zagrebu. Nakon 20 godina službe, a zbog

neslaganja s politikom bana Khuena Hedervaryja, prisilno je umirovljen. Bio je zastupnik u Hrvatskome saboru i župan Županije zagrebačke. U dva je mandata bio predsjednikom DHK-a, a 1903. izabran je za počasnog člana JAZU-i. Djela su mu prevedena na bugarski, češki, engleski, francuski, makedonski, njemački, poljski, ruski, slovački, slovenski, švedski i talijanski jezik. Prema njegovoj priповijesti *Maričon* skladatelj S. Albini je 1901. napisao istoimenu operu, a B. Ivanda je 1974., prema fantastičnoj priповijesti *Nocturno*, snimio istoimeni film kojemu je 1983. promijenjen naslov u *Noć poslije smrti*.

Gjalski je umro u Gredicama i pokopan je na zabočkome groblju 6. veljače 1935. godine ~

## Djela (izbor):

*Illustrissimus Batorych* (1884.), *Maričon* (1884.), *U novom dvoru* (1885.), *Pod starim krovovima* (1886.), *U noći* (1886.), *Janko Borislavić* (1887.), *Tri pripovijesti bez naslova* (1887.), *Bijedne priče* (1888.), *Iz varmeđinskih dana* (1891.), *Osvit* (1892.), *Radmilović* (1893.), *Male pripovijesti* (1894.), *Mors* (1897.), *Diljem doma* (1899.), *Za materinskiju riječ* (1906.), *Ljubav lajtnanta Milića* (1915.), *Dolazak Hrvata* (1924.), *Pronevjereni ideali* (napisan 1925., tiskan 1994.)

## Ludwig Bauer

Dobitnik Nagrade Gjalski 2022. za roman *Dvostruki život Eve Braun*

# Nastojao sam stvoriti uvjerljivu sliku vremena, uvjerljivu literarnu istinu

RAZGOVARALA SOFIJA KECĀ

**Cijenjeni gospodine Bauer, nakon mnoštva osvojenih nagrada, među kojima su najzvučnije Meša Selimović, Fran Galović, Kiklop, Vladimir Nazor, dobili ste i Nagradu Ksaver Šandor Gjalski prvi put. U kakvom Vas je raspoloženju zatekla vijest? U kakvom ste odnosu prema književnosti Gjalskog, citate li je, koji biste naslov izdvojili?**  
U književnost sam ušao uz nagrade. Za prvu objavljenu prozu dobio sam kao tinejdžer nagradu Radio Zagreba, za prvu tiskanu prozu Politikinu nagradu za kratku priču, za prvu knjigu *Parnjača Colombina* nagradu *Grigor Vitez*. Intenzivnije se bavim književnošću, odnosno pisanje mi postaje glavno zanimanje tek posljednjih tridesetak godina. Taj period otvara moj prvi novopovijesni roman *Kratka kronika porodice Weber* koji je 1991. nagrađen nagradom Svjetlosti za knjigu godine. Dakle, bio sam razmažen nagradama. Dobio sam ugledne nagrade koje spominjete, ali nikada Gjalskog. Prema tvrdnjama pouzdanih kritičara, imao sam najbolji roman godine barem šest ili sedam puta, ali Gjalski me je svaki put zaobišao. Počeo sam vjerovati da sam na neki način uklet u odnosu na tu značajnu književnu nagradu. Zato je vijest o tome da je ovaj put dodijeljena mome romanu predstavljala iznenadenje nad iznenadenjima.

Gjalskog sam počeo čitati vrlo rano. Moj đed, majčin otac, bio je zaslužan za bogatu kućnu biblioteku. Meni dječaku veoma se sviđala *Đurdica Agićeva*, tada sam jako volio i Turgenjeva, ali nešto kasnije shvatio sam da je proza *Pod starim krovovima* znatno ozbiljnija, iako je i ondje bilo privlačne liričnosti. Kada

sam se mnogo kasnije, kao student slavistike, vratio svim značajnijim naslovima Gjalskog, imao sam dojam da je on postupno iz realizma zakoračio prema književnosti moderne. Gjalski je dragocjen pisac. Englezi bi po njegovim djelima snimili brojne filmove da je bio njihov.

**Nagradeni je roman 18. po redu u Vašoj romaneskoj knjižnici (ako sam dobro brojila). Predstavite roman *Dvostruki život Eve Braun* budućem čitateljstvu. Zašto bi ga trebalo čitati? Kako biste ga Vi odredili i kako ga doživljavate u odnosu na prethodno napisane romane?**

Rekao bih da ste uglavnom točno brojili. Ali ako se tome doda i roman za djecu *Poliglot i pas*, onda je ovo 19. moj roman, a na onom koji bi trebalo biti 20. upravo radim. Većina mojih romana smatraju se s pravom novopovijesnim. Meni je zaista veoma stalo do stvaranja književne istine o povijesnim razdobljima, onim udaljenijim od današnjice, ali i onim sasvim bliskim. Čak i ono što se u mojojem romaneskom opusu smatra distopijom – aludiram na romane *Muškarac u žutom kaputu* i parodijski roman *Repriza* – zapravo je i opet riječ o traženju istine o ljudskoj povijesti. Ali to traženje želi biti umjetnički uvjerljivo i pružiti užitak čitanja.

Roman *Dvostruki život Eve Braun* nastoji ponuditi društvenu sliku naših prostora kada se euforična obnova i izgradnja već počela zamarati. Troje vršnjaka, adolescenata, izrastaju u tom svijetu u relativnoj izolaciji u naselju uz veliku tvornicu i kroz njihovo sazrijevanje vidi se otisak vremena na ljude različitog podrijetla. I u novom vremenu valjanost onoga naslijedenog nije nestala. Način na koji se nose sa

svojim nasljeđem, odnosno podrijetlom, odredit će njihove profile i u vremenu raspada Jugoslavije. Čitatelju bi morala biti zanimljiva uloga koju svatko od njih prihvata.

**Rođeni ste u Sisku, obrazovali ste se, osim u Zagrebu, u Bratislavu i Pragu, živjeli ste i radili u Beču, Parizu, Londonu, Washingtonu, pišete i za djecu, prevodite, bili ste urednik izdavačke kuće, književnog časopisa, knjiga, predavač, pišete recenzije, kritike, scenarije, kolumnе, ..., ali radili ste i kao vozač. U kojoj ste životnoj fazi bili vozač i kako se taj posao uklopio u život koji ste dominantno posvetili književnom stvaralaštvu? Je li doprinio novim, svježim nadahnućima?**

Na početku devedesetih bio sam urednik časopisa *Naša knjiga* u kojem sam i puno objavljivao o aktualnim književnim pojavama. Ali rat je onemogućio slanje časopisa čitateljstvu izvan Zagreba, a i u Zagrebu smo imali veće brige, i časopis je nestao. Nije se imalo gdje objavljivati književne tekstove ni prijevode. Tražio sam bilo kakav posao da prehranim obitelj. U UNPROFOR-u su tražili šofera i tako sam postao šofer. Bilo je to upoznavanje neke druge strane života. Kasnije me znanje engleskog odvelo u njihovu službu informiranja i postao sam član tima UNTV-a. I šoferski život, stalno na kotačima, i susret s reportažama s ratišta, s tragedijama žrtava agresije svakako su ostavili na mene i kao pisca dubok trag.

Šofersko iskustvo bilo je iznimno dinamično i dalo mi je puno književne grade. Ta građa predstavlja cjelokupni okvir romana *Šoferi* koji je bio veoma dobro primljen. Iskustvom iz šoferskog života poslužio sam se i u romanu *Partitura za čarobnu frulu* koji je objavljen,

osim na hrvatskom, i u dva njemačka i jednom nizozemskom izdanju.

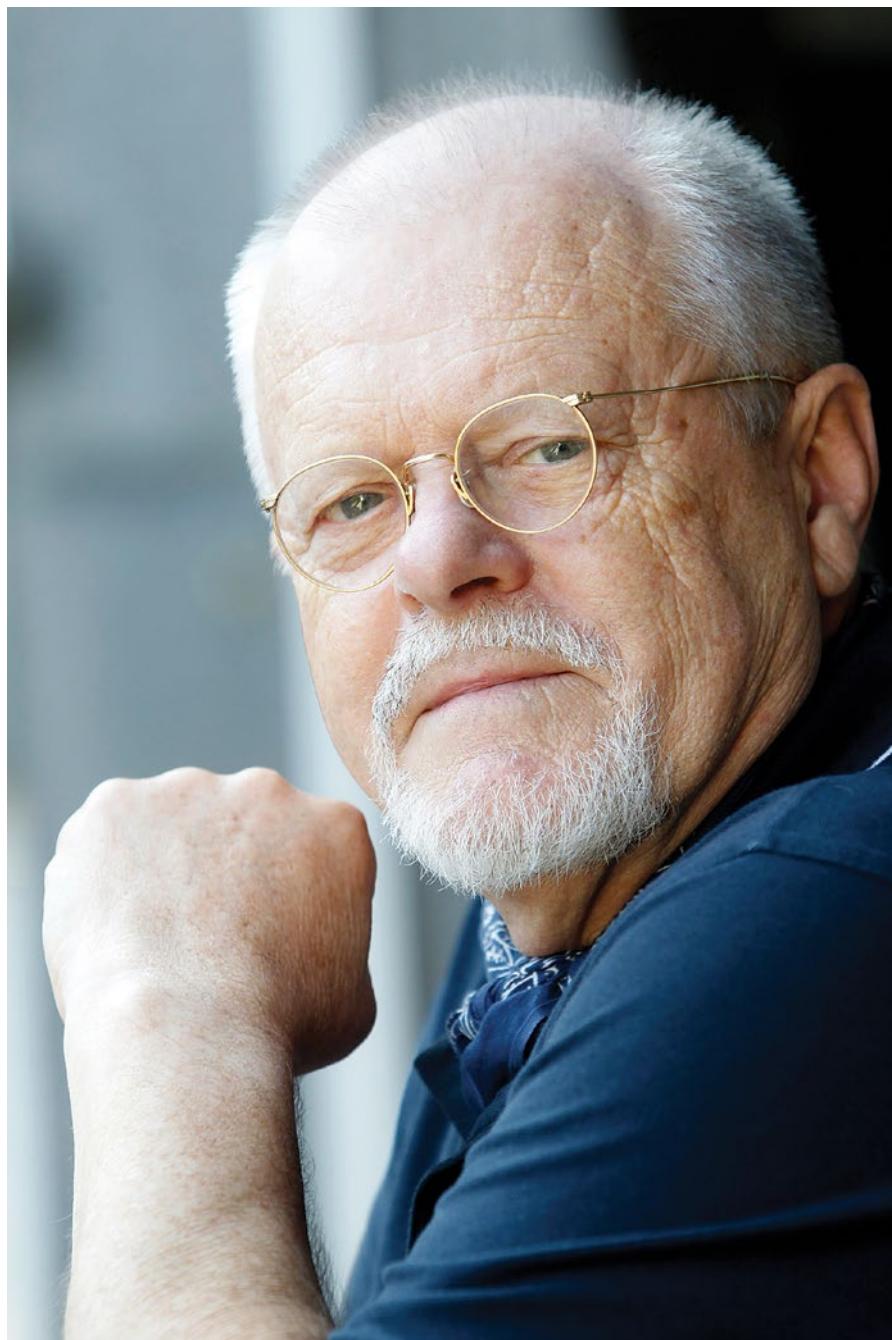
**Kako se radala poetska inspiracija za Dvostruki život Eve Braun? Naslov romana je zanimljiv, intrigantan, čak provokativan, povijest poznaće samo jednu Evu Braun, a sada evo još jedne! Koje su dodirne točke između povijesne osobe i književne junakinje? Spajate imena Marija i Eva u jednoj junakinji. Koju ste simboliku imali na umu?**

Ime Bogorodice i biblijske prve žene zaista kod mene ima određenu simboliku, iako s tim nisam pretjerivao. Marija je simbol majke, simbol koji svakoj ženi daje djelić svetosti, a povijesna Eva Braun, kako je to dokazala svojim istraživanjem znanstvenica Heike B. Görtemaker, bila je lukava manipulatorica, odana Hitleru i nacizmu. U mom romanu nedužna i zapravo pretjerano čedna djevojka u danim se okolnostima pretvara u književnu Evu Braun i počinje zastupati nekakav neofašizam kod nas. Jedan od glavnih poticaja koje sam imao pri pisanju ove knjige za mene je bila potreba da se pokaže da oni malobrojni pristalice fašističkog revizionizma koji su se kod nas pojavljivali nisu predstavnici onoga što je u Hrvatskoj danas dominantno, nisu to ni u politici ni u kulturi, niti u svijesti naroda. Hrvatska nije profašistička država!

**Osamdesete su godine prošlog stoljeća, možda zlatne godine tadašnje države i vrhunac blagostanja (krah ubrzo slijedi!). One su inspirativne mnogim umjetnicima do danas (moda, filmove, muzeji,...), ali i Vama. Zašto?**

Osamdesete su zaista bile razdoblje kada je ovdje još uvijek vladao neki usporeni gospodarski rast. Istodobno, tražili su se putevi prevladavanja jednopartijske politike, govorilo se o pluralizmu, uvodilo se već poštivanje slobodnijeg tržišta, a sve to bilo je plodno tlo za traženje novih putova izražavanja u različitim oblicima javnog života. Ali inspiraciju kulturnoj živosti predstavljalo je i naslućivanje krize koja se sporadično pojavljivala. S gledišta povijesti bližila se velika drama.

**Troje junaka, još uvijek djeca, Marija Markoff, Emil Miler i Bojan Braun odrastaju u mirnom industrijskom gradiću. Vješto ispreplićete nitи između njih, troje vršnjaka, susjeda i prijatelja, svatko je zaokupljen svojim problemima odrastanja. Jeste li imali kakve stvarne predloške za oblikovanje tih mladih ljudi koje ste toliko živopisno, plastično opisali ili su plod Vaše poetske imaginacije?** Likovi su građeni tako da budu u funkciji fabule. Naravno da pri



***Za pisca je bolje da ne kopira, nego da kreativnim kombiniranjem uočenih svojstava kreira novi lik, prostor, odnose***

formiranju književnoga lika autor koristi svoja životna iskustva pa svjesno ili nesvesno koristi ponešto od onoga što je video i doživio i kombinira to na kreativan način. Rekao bih da mi je u velikoj mjeri pomoglo sjećanje na vlastiti emotivan svijet i milje toga vremena. Nisam gradio pojedini lik prema nekoj konkretnoj osobi, ali jesam polazio od konkretnih osobina stvarnih likova koje sam kombinirao u stvaranju nove ličnosti. Za pisca je bolje da ne kopira, nego da kreativnim kombiniranjem uočenih svojstava kreira novi lik, prostor, odnose.

**Za razliku od Bojana, Emil je „dobar dečko”, nadasve pristojan, dobar je učenik, ne stvara probleme roditeljima, zaljubljen je u Mariju koju je nazvao Evom, prvom ženom. Događa mu se ono što ga izdvaja od ostalih vršnjaka: osim što dobiva od supruge inženjera poduku iz engleskog, ona ga uvodi i u spolni život. Erotska dimenzija romana vrlo je važna, naravno i zanimljiva, od prvih slika usnule Eve na početku teksta, preko nevinih scena držanja za ruku ispod novina i umrljanih hlača pa do mirnog Emilovog suživota**

**s dvjema ženama i povremenih susreta s Evom. Komentirajte Vaš stav prema jednom od mota romana za koji navodite da je možda Picassoov: Umjetnost nije čedna. Odnosi li se to i na erotsku dimenziju iščitavanja romana? Čini mi se da ste na toj razini vrlo decentni u opisima, rekla bih gotovo čedni!**

Umjetnost nema pravo biti čedna! Ništa ljudsko ne smije joj biti strano. Ne vjerujem ipak da to daje umjetnosti pravo da bude amoralna, iako bi bilo besmisleno svoditi umjetnost na moraliziranje. U svojim likovima tražim moguće sklonosti prema dobru i prema zлу. Nerijetko o kontekstu ovisi što će kod pojedinca prevladati. Erotika je danas u fokusu interesa možda malo više nego ikada prije. S jedne strane na televiziji gledamo serije koje traju godinama, a podloga im je sasvim ertska, sve je traženje partnera, avanture, zadovoljenja ertskih potreba i sklonosti, a na drugoj strani stalno se sklapaju i razvrgavaju gotovo sasvim tradicionalni brakovi. Pitanje je – je li poligamija i poliandrija nesvojstvena ljudskoj prirodi ili samo društvenim normama preuzetim kroz tradiciju. Vjerojatno je, a i događa se, da jedna osoba bude zaljubljena u više od jedne.

**Od djevojčice Marije koja se užasava bakterija, koja se susteže poljubaca jer su vrlo „nehigijenski”, koja se suzdržano upušta u ljubavni život s Emilom strogo odvajajući seks od romantike („Ljubav je totalno besmislena izmišljotina. Goetheov Werther bio je duševni bolesnik...“) mogla se razviti uspješna liječnica, supruga, majka,... No razvija se žena manipulatorica željna ugleda, moći, bogatstva, opservativna Udova Heroja koja umišlja da ima misiju mijenjanja svijeta poput Hitlera, prevarantica koja lažira vlastitu morbidnu udaju, psihički bolesna, opasna za**

## Gjalski je dragocjen pisac. Englezi bi po njegovim djelima snimili brojne filmove da je bio njihov

**sebe i okolinu. Jeste li se više bavili proučavanjem tog psihijatrijskog sindroma mržnje prema onome koga volimo? Koliko je potrebno da naša ličnost sklizne prema nenormalnom, bolesnom stanju?**

Zenski lik može biti vrlo efektan nositelj, zapravo nositeljica određene simbolike. Time sam se poslužio već i u nekim drugim djelima. U romanu *Biser za Karolinu* naslovna junakinja toliko je gladna vlasti i moći da beskompleksno zamjenjuje u trenu jedan kolektivizam, onaj komunistički, novim i potentnijim, ovdje nacionalističkim. U romanu pak *Patnje Antonije Brabec* glavna junakinja, žena iznimnih sposobnosti i profesionalne kompetentnosti postaje žrtva nastojanja da bude istodobno i ravna muškim kompetitorima u struci kao i dobra majka i supruga. Isto tako, žena može biti dramatičan simbol deviantnosti.

Imao sam prilike, već i u studentskim danima, vidjeti da su ekstremno strogo odgojene djevojke razvijale dvostruku prirodu – uz onu kućnu koja je bila rezultat neprirodne stegе, izvan kuće vulgarno su se izražavale, bile su promiskuitetne, a istodobno su tamo negdje kod kuće već imale pripremljene službene vjerenike, buduće liječnike ili uopće ljude od karijere. Dakle takva dvojnost postoji

kod djevojaka podvrgnutih represiji. Koliko je potrebno nekoj “normalnoj” osobi da postane svoja suprotnost? Potreban je šok, iznimno jak stres, a rat i stanje koje vodi u rat, taj trenutak povijesti svakako je mogući okidač.

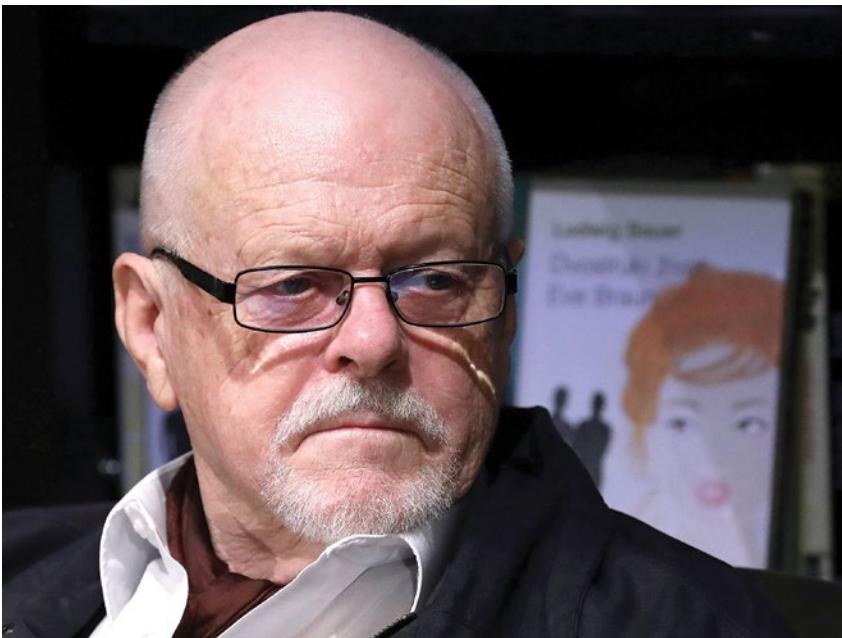
**Bojan Braun od neuspješnog učenika, ali vrlo upitno „snalažljivog“, sebi gradi put važnog čimbenika u Domovinskom ratu koji ne preza ni pred čim, nemoralnog „političara“, uvažavaju ga jer ga se boje, živi na rubu propasti dok na kraju ne bude ubijen. To je nekako poznata paradigma, neki su ratno vrijeme iskoristili za vlastiti probitak, prijevare, krade, bogatili su se na račun tuđe nesreće. Rat je Evi i Bojanu promijenio živote, i ne samo to, završili su tragično, samo je Emil ostao sućutna osoba visokih etičkih načela, spremam pomoći i žrtvovati se. Govorite li nam da je jedino takav put pravi životni put, jedini izbor koji nas može usrećiti?**

Troje junaka moga romana zapravo su tipski nositelji onoga što se sa čovjekom može dogoditi u ratu ili nekoj drugoj kriznoj situaciji. Bojan je u ovoj podjeli uloga postao utjelovljenje društvene pojave kojoj smo svjedočili. Njegov otac bio je ekstremno pošten čovjek i nikako nije želio privilegije zbog toga što je ugledni direktor velike tvornice. Ali njegovu sinu ljudi nepouzdana karaktera već i prije rata izlazili su u susret preko granica onoga što je dopušteno i posteno. Kod nedoraslog dječaka i mladića stvarala se sklonost da iskoristi društveni položaj svoga oca, ali i kojekakve partijske parole da bi postigao svoj probitak. Imao sam na umu cijeli soj ljudi koji su od nepouzdanih i lažnih komunista, a bili su “profesionalni” komunisti, preko noći postali lažni vjernici i lažni domoljubi. Riječ je o cijelom soju podupiratelja režima koji u vijek aktivno izražavaju svoja lažna, a

**Ludwig Bauer** rođen je 1941. u Sisku. Diplomirao je slavistiku u Zagrebu, a školovanje nastavio u Bratislavu i Pragu. Bavio se prevođenjem stručnih djela (među njima je i prvi prijevod knjige o kibernetici na hrvatskom jeziku – J. Bober, *Čovjek, stroj, društvo*, 1967.) i beletristike; bio je profesor i učitelj u Zagrebu, Londonu i Washingtonu, glavni urednik izdavačke kuće *Globus* i književnog časopisa *Naša knjiga*, analitičar javnoga mnijenja i propagandist, profesionalni vozač, scenarist (epizode crtanih filmova Profesor Baltazar; Televizija UN), istraživač interkulturnih pitanja i kolumnist. Na engleskom jeziku napisao je *Pregled aktivnosti Medunarodne agencije za atomsku energiju* (Beč, 1996.). Priredio je i uređivao različite knjige (uključujući antologije i izbore školske lektire), pisao predgovore, kritike, recenzije i prikaze.

Prvu prozu objavio je kao gimnazijalac, na Radiju Zagreb krajem pedesetih, a 1973. dobio je za prvu tiskanu priču tada uglednu Politikinu nagradu. Objavio je više uspješnica za djecu: *Parnjača Colombina*, 1979., *Poliglot i pas*, 1988., *Tri*

*medvjeda i gitara*, od 1991. čak devet izdanja, *Ronilac bisera*, 2000., *Istina o gusarskom kapetanu Karvasu*, 2001., *Vještica Liza Hainburška*, 2002., *Vila Zelenog jezera*, 2003., *Morski igrokazi*, 2005., *Bajkoviti igrokazi*, 2005., *Krava voli lava* (s M. Radnichom), 2005. i *Maske do daske* (s M. Radnichom), 2006. Do sada je objavio romane: *Trag u travi*, 1984., *Triki*, 1985., *Dokaz da je zemlja okrugla*, 1987., *Biserje za Karolinu*, 1997., *Partitura za čarobnu frulu*, 1999., *Prevodenje lirske poezije – Romanetto Buffo*, 2002., *Don Juanova velika ljubav i mali balkanski rat*, 2003., *Kratka kronika porodice Weber*, 1990., *Zapisi i vremena Nikice Slavića*, 2007., *Patnje Antonije Brabec*, 2008., *Zavičaj, zaborav*, 2010., *Karousel*, 2011., *Toranj kiselih jabuka*, 2013., *Seroquel ili Čudnovati gospodin Kubitschek*, 2015., *Šoferi*, 2017., *Muškarac u žutom kapetu*, 2018., te *Repriza*, 2020. Za roman *Zavičaj, zaborav* osvojio je prestižnu nagradu Meša Selimović za najbolji roman, nagradu Fran Galović za najbolje književno djelo zavičajne tematike i nagradu Kiklop za najbolji roman u 2011. Za roman *Muškarac u žutom kapetu* dobio je godišnju Nagradu Vladimir Nazor.



probitačna uvjerenja. Takva sredina uništava ljudske karaktere.

**Uz osobne ljudske sudbine prikazujete društvene promjene koje neminovno utječu na živote ljudi, reflektiraju se na njih tako da postaju bolji ili gori, sretniji ili nesretniji, od onih vezanih za 2. svjetski rat, zatim u poraću pa do Domovinskog rata. Petar Braun, Bojanov otac, bio je primjer pravog komunista u vremenu kada su se već događale manipulacije, otuđivalo se društveno vlasništvo, kriminala je sve više, privilegirani se uzdižu nad narodom, ... Sugerirate li da povijesna zbivanja ne moraju biti od presudne važnosti, svatko bira svoj put? Jesmo li ipak toliko snažni da se možemo suprotstaviti silama povijesti i zlu koje nam se nameće poput Vaših junaka, Petra i Emila?**

Ljudi su u pravilu oportunisti. Zgrabi ono što je za tebe povoljno! Petar Braun, za razliku od hordi profesionalnih komunista, bio je pošten čovjek i to je ostao u svim okolnostima. Time je bio svojevrsna iznimka. Mnogi drugi bili su oportunisti. Hoće li netko zloupotrijebiti situaciju ovisi o njegovu karakteru. Emil je tip dobrog čovjeka. To je junak kojeg tražim kroz niz svojih romana, od *Kratke kronike porodice Weber*. Ali i takav junak dolazi u konflikt s običajima, tradicijom i društvenim normama. Ipak, moram naglasiti da sam bez obzira na određenu racionalnost u podjeli uloga svojih likova, nastojao da svi budu uvjerljivi i da pripovijedanje bude zanimljivo. Može se prepoznati da sam nastojao stvoriti uvjerljivu sliku vremena, uvjerljivu literarnu istinu.

**Možete li komentirati roman *Muškarac u žutom kapetu* (2018.) u kontekstu suvremenih zbivanja u Ukrajini? Je li bila tek slutnja (nakon samovoljnog anektiranja**

**Krima) da će se ponovno ratovati u Europi ili neminovni tijek ljudske povijesti?**

Dogadjaji koje opisujem u romanu *Muškarac u žutom kapetu* velikim se dijelom odvijaju na području Ukrajine. Opisana ruska agresija bila bi sasvim moguća da je društvena situacija bila drugačija od ove koja je prethodila sadašnjoj ruskoj agresiji. Da su se u Ukrajini nastavili boriti za vlast proruski lideri, da je Kina započela s pridruživanjem Tajvana matici zemlji i da su Turci počeli prisvajati grčke otoke koji se nalaze na dohvatu turske obale, Rusi bi zaista mogli zauzeti Ukrajinu preko noći. Taj distopijski roman imao je i funkciju upozorenja. Njegova fabula nije se obistinila, ali ni ovo čemu svjedočimo nije nikako prihvatljivo.

**Poznato je da ste jedan od najnagrađivanijih hrvatskih književnika. Zabوcane, kao i čitatelje Glasila Gjalski u kojem će biti objavljen ovaj razgovor, sigurno će zanimati što radite kada ne pišete, koji su naslovi Vama najdražih književnih djela, čitate li domaću suvremenu književnost?**

Posljednjih tridesetak godina ne radim gotovo ništa drugo osim što pišem. Ne pišem samo romane o kojima razgovaramo nego sam, reklo bi se, pisac opće prakse. Rado pišem za djecu kada se ukaže prilika, a ne baš tako davno, primjerice, na natječaju *Vesna Parun* dobio sam prvu nagradu za sonet. Dakle, uvijek pišem. Pišem i kad spavam. Mnoge dobre ideje pojave se čovjeku u snu. Što se čitanja tiče, danas čitam manje nego prije, ali ipak rado posegnem za nekom knjigom koju mi preporuči koji prijatelj. Nekada sam čitao na svim slavenskim jezicima, ali sada ostajem na češkom i slovačkom, uz obavezani engleski na kojem je ponuda najbogatija. Čitam domaće pisce koje kritika istakne, a veseli me što imamo sve više veoma dobrih autorica. ~

## DOSADAŠNJI DOBITNICI KNJIŽEVNE NAGRADE KSAVER ŠANDOR GJALSKI

7

1981. **Ivan Aralica** Put bez sna
1983. **Iris Supek** Kraj svijeta  
počinje kihanjem
- Tatjana Arambašin Slišković**  
Čovjek koji je volio vlakove, čovjek koji je mrzio vlakove i druge priče s tračnicu
1985. **Irena Vrkljan** Svila, škare
1986. **Pavao Pavličić** Trg slobode
1987. **Hrvoje Hitrec** Ljubavi na crnom baršunu
1988. **Dubravka Ugrešić**  
Forsiranje romana reke
1989. **Nedjeljko Fabrio**  
Berenikina kosa
1990. **Zvonimir Majdak** Krevet
1991. **Goran Tribuson**  
Potonulo groblje
1992. **Feda Šehović**  
Svi kapetanovi brodolomi
1993. **Dalibor Cvitan** Ervin i ludaci
1994. **Miljenko Jergović**  
Sarajevski Marlboro
1995. **Pavao Pavličić** Šapudl
1996. **Višnja Stahuljak** Sjećanja
1997. **Alenka Mirković-Nad**  
91,6 MHz glasom protiv topova
1998. **Ratko Cvetnić** Kratki izlet, zapisi iz Domovinskog rata
1999. **Goran Tribuson** Trava i korov
2000. **Zoran Ferić** Andeo u ofsjadu
2001. **Stjepan Tomaš**  
Odnekud dolaze sanjari
2002. **Nedjeljko Fabrio** Triemerion
2003. **Josip Mlakić** Živi i mrtvi
2004. **Renato Baretić** Osmi povjerenc
2005. **Luko Paljetak** Skroviti vrt
2006. **Igor Štiks** Elijahova stolica
2007. **Sanja Lovrenčić**  
U potrazi za Ivanom
2008. **Ivo Brešan** Katedrala
2009. **Ratko Cvetnić** Polusan
2010. **Ivana Šojat-Kuči** Unterstadt
2011. **Ivan Aralica** Carske kočije
2012. **Nikola Đuretić** Almanah smrti i nestajanja
2013. **Pavao Pavličić** Muzej revolucije
2014. **Julijana Matanović** I na početku i na kraju bijaše kava
2015. **Dubravko Jelačić Bužimski**  
Nezaboravne priče iz kavane Corso
2016. **Željko Ivanković** Rat i sjećanje
2017. **Kristian Novak**  
Ciganin, ali najljepši
2018. **Jurica Pavičić** Crvena voda
2019. **Goran Tribuson** Otac od bronce
2020. **Ena Katarina Haler** Nadohvat
2021. **Zoran Ferić** Putujuće kazalište

## Odluka Prosudbenog povjerenstva za dodjelu Nagrade Ksaver Šandor Gjalski za 2022. godinu



**P**rosudbeno povjerenstvo u sastavu: Julijana Matanović (predsjednica), Sofija Keča, Ingrid Lončar, Ivica Matičević i Zoran Ferić - na sjednici održanoj 4. listopada 2022. - većinom je glasova odlučilo da se Nagrada Ksaver Šandor Gjalski za 2022. dodjeli **Ludwigu Baueru** za roman **Dvostruki život Eve Braun** (Fraktura, Zaprešić, 2022.). Za Nagradu je prijavljeno 58 knjiga, a u naruži su izbor ušli sljedeći naslovi i autori: Ludwig Bauer, *Dvostruki život Eve Braun*, Robert Medurečan, *Domovina to go*, Ivica Prtenjača, *Sine, idemo kući*, Olja Savičević Ivančević, *Ljeta s Marijom i Franjo Janeš, Strano tijelo*.

### Obrazloženje

Tko prati književni rad Ludwiga Bauera, morao je zapaziti jednu osobinu po kojoj se njegov opus izdvaja i ocrtava u kontekstu suvremene hrvatske književnosti. Ta bi se osobina mogla opisati kao nastojanje da svaka nova knjiga bude – i za pisca i za čitatelja – novi, a u isto vrijeme i prepoznatljiv, doživljaj. Bauerov poetički vrt kojim dominiraju teme jakih sudsibna uronjenih u povjesne ponovljivosti nametnuo se kao jedan od najsnažnijih na našoj literarnoj sceni.

U nagrađenom romanu *Dvostruki život Eve Braun* pripovijeda se o sudsbinu nekolicine osoba povezanih obiteljskim i ljubavnim sponama, osoba koje posve različito reagiraju na burne političke i društvene promjene u drugoj polovici XX.

stoljeća, i to ovdje, u našim krajevima. Radnja, naime, traje od vremena kad su junaci bili još djeca – tamo negdje šezdesetih godina – pa sve do rata i još dalje, kad se njihove sudsbine na razne načine zaokružuju. U dobrom dijelu razvijanja priče ne znamo tko je u njoj glavni, pa se naslovna junakinja – a njezinim imenom je izazovno – ispočetka pojavljuje samo u epizodama. Isto se tako nekim naoko nevažnim zbivanjima iz života junaka posvećuje velika pažnja, dok se o tzv. sudsbinskim prekretnicama govori ukratko i uzgred. Ali, naravno, sve s vremenom dolazi na svoje mjesto.

A o čemu se pripovijeda? Najkraće rečeno: o tome kakvu ulogu igraju velike ideje u životu maloga čovjeka, i što se događa onda kad on te ideje prigri i počne ih shvaćati kao vlastitu sudsbinu.

To se dobro vidi upravo po Evi Braun. Pravo njezino ime nije Eva, nego Marija, a Evom je postala gotovo u šali, ime joj je dao zaljubljenik, ujedno i kazivač priče – iz nekih svojih razloga. A onda se ona uđa za čovjeka kojem je prezime Braun, te tako postaje imenjakinja Hitlerove ljubavnice, a poslije i supruge. I, sve to ne bi bio nikakav problem, da junakinja nije svoje ime shvatila kao sudsinski znak, te umislila da ima poslanje. U skladu s tim umišljajem stala je tumačiti cijelu svjetsku povijest propovijedajući njezinu revidiranu verziju drugim ljudima. A sve to u devedesetim godinama prošloga stoljeća, kad je društvo u previranju i kad i osoba poput Eve dobiva priliku javno djelovati.

Već i kad se ovako ukratko sažme, ta priča djele uzbudljivo i potiče želju da upoznamo i njezine pojedinosti. Ali, možda je još važniji način na koji je cijela stvar ispričana, jer Bauer ima oštro oko za detalj, za tipičnu crtu jednoga vremena i jednoga društvenog ambijenta, te on svome čitatelju nudi slike koje će ovaj lako prepoznati kao dio vlastitoga iskustva. Osobito to vrijedi onda kad te sličice imaju naglašenu jezičnu dimenziju: nitko do sada nije tako sjajno reproducirao praznoslovje socijalističkih političkih govora, niti je itko tako plastično dočarao mistiku samoupravnih mehanizama odlučivanja, kao što je to učinio ovaj pisac, osobito u vezi sa svojim likom po imenu Bojan Braun.

Naravno, time nisu ni izbliza iscrpljeni svi značenjski slojevi što ih priča nudi, jer ti se slojevi dodatno razgranavaju u svakoj od zanimljivo dočaranih epizoda. Poneki će si čitatelj možda postaviti pitanje je li u nas devedesetih godina doista bilo onakvih ljudi kakvi su protagonisti ove Bauerove priče, pa će jedni odgovoriti na jedan, a drugi na drugi način. Ali, pravo pitanje nije, naravno, je li takvih ljudi bilo, nego jesu li postojali društveni – psihološki, ideološki – predvjeti da se oni pojave. A tu će odgovor nesumnjivo biti pozitivan. Ludwig Bauer čini ono što književnost i inače treba činiti: ne daje odgovore, nego postavlja pitanja, ne nudi rješenja, nego pokazuje koje su nedoumice.

U ime Prosudbenog povjerenstva  
**Julijana Matanović**

## O Danima Gjalskog

Književna nagrada Ksaver Šandor Gjalski ustanovljena je u Zaboku 1979. godine povodom 125. godišnjice rođenja Ksavera Šandora Gjalskog. U početku se Nagrada dodjeljivala svake druge godine za rukopis neobjavljenog djela. Prvi put je dodijeljena 1981., 1983. godine dodijeljene su dvije druge nagrade, a 1985. godine postala je godišnja književna nagrada za najbolje objavljeno prozno književno djelo u Republici Hrvatskoj.

O najboljem književnom djelu odluku donosi prosudbeno povjerenstvo od pet članova, predstavnika Društva hrvatskih književnika i profesora književnosti iz Zaboka. Nagrada se

sastoji od statue s imenom dobitnika, povelje i novčanog iznosa. Nagradu dodjeljuju Društvo hrvatskih književnika i Grad Zabok, uz potporu Ministarstva kulture RH, Krapinsko-zagorske županije te gradova Poreča i Crikvenice.

Od početne ideje o dodjeli književne nagrade razvila se Kulturna manifestacija *Dani K.Š.Gjalskog* koja se održava svake godine krajem listopada. U okviru manifestacije organiziraju se mnogobrojni kulturni programi – izložbe, koncerti, kazališne predstave, promocije knjiga, književni susreti, tribine, kreativne radionice. Uz Književnu nagradu *Gjalski* dodjeljuju se i nagrade za literarne radove učenika

osnovnih i srednjih škola koje su ustanovljene kao poticaj proznom stvaraštvu djece i mlađih, a po uzoru na njih, u Poreču i Crikvenici, prijateljskim gradovima Grada Zaboka, ustanovljene su slične nagrade. Svi nagrađeni radovi tiskaju se u knjizi *PoZiCa* – zbirci literarnih i likovnih radova učenika Poreča, Zaboka i Crikvenice.

*Dani Gjalskog* najznačajnija je književna manifestacija u Krapinsko-zagorskoj županiji, a Nagrada *Gjalski* jedna od najvažnijih književnih nagrada za prozu u Republici Hrvatskoj čiji su dobitnici najznačajnija imena suvremene hrvatske književnosti. ~ Andreja Šagud

# ŠKOLSKI PROJEKTI UZ DANE KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

PIŠE DINKA TOMAŠKOVIĆ-PRESEČKI

**N**ekima je draga poezija – nekima, to jest ne svima. Čak ne većini svih, nego manjini – napisala je velika pjesnikinja Wisława Szymborska. I to je istina premda je njezina poezija jednostavna i duboka, lako te dotakne i potakne na čitanje. A Gjalski? Može li se njega čitati danas? Hoće li ikoji čitatelj Gjalskijevih književnih redaka s uzdahom izjaviti nešto poput Battorycheva mladog prijatelja dok sa zanosom sluša starčev panegirik idiličnoj prošlosti? Je li moguće osjetiti nježnost niti štono spaja kroz vjekove davne prede s kasnim potomcima<sup>1</sup>? Može li baš Gjalski otvoriti vrata klasične književnosti novim generacijama mlađih čitatelja? Ili će ona za njih ostati zauvijek zatvorena?

Vodenim idejom očuvanja lokalne i nacionalne kulturne i jezične baštine već niz godina u Gimnaziji Antuna Gustava Matoša provode se projekti povezani s likom i djelom hrvatskog književnika Ksavera Šandora Gjalskog. Mjesec rujan i listopad uvijek su rezervirani za našeg gredičkog gospodina o kojem učenici uče i istražuju krećući od teksta preko konteksta do umjetničkog stvaralaštva potaknutog procitanim tekstovima. Ove su godine maturanti obišli *Ksaverovu stazu*, dok su treći razredi uranjali u svijet mistike i fantastike čitajući novele kojima se Gjalski približio modernoj književnosti.

U doba interneta i novih medija, brzih informacija i dominacije videoporučka teško je zadržati pozornost čitatelja tekstovima kakve je pisao Ksaver Šandor Gjalski. U njima se često malo toga događa što privlači mlađe čitatelje,

<sup>1</sup> K. Š. Gjalski, *Illustrissimus Battorych*



a tek pomnim se i strpljivim uranjanjem u tekst može osjetiti čudesna ljepota književnosti, onaj estetski užitak koji se ne može lako opisati. Upravo zbog sve većeg utjecaja tehnologije na naš život javlja se potreba za povratkom čitanju i knjizi u njezinu izvornom obliku. Iz spomenute je potrebe nastao novi projekt pod nazivom *Čitamo Gjalskog* koji se osim u Gimnaziji provodi i u Srednjoj školi Zabok. Ideja je bila povezati se s knjigom. Čitati i slušati druge dok čitaju. Posjetiti knjižnicu, pronaći željeni naslov, osjetiti miris knjige, ponovo čitati i razgovarati o procitanome u stvarnome svijetu sa stvarnim ljudima. Za učenike drugih i trećih razreda stoga su organizirani kolokviji čitanja i razgovori o procitanim antologijskim novelama K. Š. Gjalskog. Gimnazijalci su čitali u razredu, ali i na hodnicima škole gdje je Čitateljski klub otvorio svoj „kutak za čitanje“. Članovi kluba tijekom školskih odmora u nastavcima javno čitaju *Rukovet autobiografskih zapisaka* zainteresiranim slušateljima i slučajnim prolaznicima

koji zastaju otkrivajući što se to događa u amfiteatru škole. Pozvani su i drugi da se uključe u projekt, dođu i pročitaju ulomak iz djela naglas drugima i sebi.

U tjednu uoči Manifestacije *Dani Gjalskog* u projekt su se uključili i nastavnici Gimnazije čitanjem Gjalskijeve pripovijetke *Roman portreta*. Organiziran je i izlazak iz škole, čitanje na javnom prostoru, svojevrsno iznenadnje za publiku koja se zatekla na izabranih mjestima. Širimo krug čitatelja i poznavatelja Gjalskijeva književnog djela. Možda pritom poneki čitatelj ili slušatelj odškrine vrata starije književnosti i u tom povratku na staro učini važan korak naprijed. ~



Šetnja  
Ksaverovom  
stazom

## IGRA POTRAGE



**Otključaj  
Gjalskog –  
escape room  
na otvorenom**

Volite zagonetke? Zanima vas ono manje poznato o lokalnom književniku? Doživite tjeđan Gjalskoga u Zaboku na drugačiji način!

Okupite tim i iz Gradske knjižnice krenite u avanturu. Kroz igru potrage otključajte duh Gjalskoga!

Nudimo vam avanturu kroz vrijeme i prostor! Prošećite ulicama Zaboka i korak po korak oslobođite duh slavnoga književnika da u jesenje

dane posjeti svoj grad. Zauzvrat će vam odati ponešto o svom životu, bogatoj književnoj ostavštini, ali i o misteriji koja ga je okruživala i oblikovala mu interese.

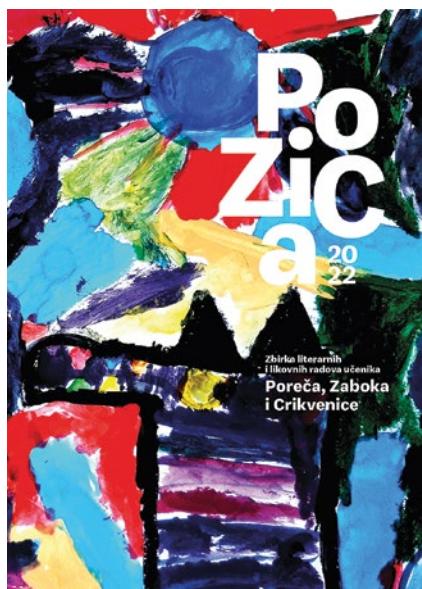
Tim može imati do šest članova, a igra se u tjednu Dana Ksavera Šandora Gjalskoga 24.-29.10.2022. u jutarnjem ili popodnevnom terminu. Istovremeno mogu igrati četiri tima. Prijave na [www.danigjalskog.com](http://www.danigjalskog.com)

# PoZiCa 2022.

PIŠE TINA MARUŠIĆ

Iz godine u godinu, iz desetljeća u desetljeće, PoZiCa otvara svijet mnogobrojnih i raznolikih literarnih tema i likovnih radova učenika osnovnih i srednjih škola triju prijateljskih gradova – Poreča, Zaboka i Crikvenice. Dugogodišnji suradnički i prijateljski trolist uspješno i hrabro odolijeva i najizazovnijim vremenima i razdobljima sadašnjice pa smo i daljinu odlučili premostiti ljepotom pisane riječi i likovnim izrazom. U doba pandemije koronavirusa, prirodnih nepogoda i novih okolnosti, kojima smo se svi morali prilagoditi, umjetnost i stvaralaštvo, uz mladenački zanos i energiju te neiscrpnu snagu mentora, koji su uvijek povoljan vjetar u leđa, ostavljaju svoj neizbrisiv trag u vremenu i prostoru.

Citajući maštovite, tematski i stilski raznolike nagrađene i pohvaljene radove, gledajući i promatrajući razne likovne tehnike i stilove u likovnim radovima, čitatelje iznova oduševljavaju, iznenaduju, vesele i potiču na razmišljanje. Oni su zrcalo duše, tajanstvenoga svijeta unutrašnjosti pojedinca, skrivenih i ponekad samozatajnih ljepota i čarolija, bogatoga svijeta autora, mladoga čovjeka koji traži svoje mjesto i pripadnost u svijetu. Kako biti svoj, biti prihvaćen, a ne izdati sebe i svoju osobnost; kako se nositi



sa stereotipima i predrasudama; kako njegovati prijateljstva i međuljudske odnose; djelovati i pobuniti se; izraziti sebe i ponosno biti drugačiji; uhvatiti vrijeme – teme su koje okupiraju misli i emocije mlađih autora. Također, često tragaju za srećom i istinskim emocijama, propituju u čemu se nalaze sreća i ljubav, kritički se osvrću na današnje doba (pandemija, potresi, digitalna tehnologija), izražavaju potrebu za buntom i revolucijom koji bi mogli promijeniti svijet i učiniti

ga boljim. Zbirka se obogaćuje i lirskim crticama o prirodi i njezinim ljepotama, utočištu i miru, potrebi za očuvanjem prirode i planeta; duhovitim anegdotama iz djetinjstva. Njegujući dijalektalni kajkavski i čakavski izričaj u pojedinim radovima, pišući na hrvatskom standardnom jeziku ili na talijanskom jeziku, učenici pokazuju da je u različitosti i originalnosti prava ljepota. Ona koju i dalje trebamo čuvati kao škrinjicu jezičnoga, književnoga, likovnoga, kulturnoškoga, nacionalnoga blaga.

Prošle godine je zatekla i tužna vijest da nas je napustio gospodin Drago Orlić, novinar, pjesnik, književnik, publicist, slikar, promotor gastronomije i svestrani kulturni djelatnik, naš dragi prijatelj i suradnik, jedan od osnivača PoZe i prvi urednik ove vrijedne riznice radova od 1997. godine.

Za vječnu uspomenu i sjećanje, ovu PoZiCu posvećujemo upravo njemu. ~

Drago Orlić



## KNJIŽEVNA TRIBINA

# Autobiografski zapisi Ksavera Šandora Gjalskog

PIŠE SANDRA BABNIK LONČAR

Na dan rođenja zabočkog velikana, 26. listopada, u Galeriji grada Zaboka Ogranak Matice hrvatske iz Zaboka organizira književnu tribinu posvećenu autobiografskim zapisima Ksavera Šandora Gjalskog. K. Š. Gjalski, pravim imenom Ljubomil Josip Tito Franjo Babić rodio se na spomenuti datum 1854. god. u Gredicama. U svojoj je biografiji zapisao: *U petak sam se rodio (26. listopada 1854.) nešto prije ponoći. Moj prvi glas novorođenčeta bio je popraćen udaranjem stare dvjestogodišnje ure, kojim je najavljuvala dvanaest sati, ili, kako je u ono još romantično u nas doba primalja, valjda također romantična, inače supruga felčera iz obližnjeg trgovista, usklknula: Die Geisterstunde! (vrijeme duhova, op.a.) I tako, rođenu u*

*petak, u takvu uru, budu mi od prvoga časa u životu pratilicama starodavne predsude i bojazni; a malo zatim zahvati me bolest tako jako da su i prizvani liječnik, i felcer, i žena mu primalja odsudili te mi je živjeti samo još nekoliko sati, pak – žene oko zipke nisu više dvoumile da tako mora biti kad sam se u petak rodio. U dalnjem tekstu zaključuje kako je to sigurno utjecalo na njegovo književno stvaranje, što se i može potvrditi činjenicom da je Gjalski začetnik mistične novelistike u nas.*

Vrsna poznavateljica cjelokupna Gjalskijeva opusa, književnica i znanstvenica dr. sc. Julijana Matanović pokušat će odgovoriti na pitanje o kojem čitatelji često promišljaju: koliko u djelima ima autobiografskih elemenata, odnosno koliko se u autobiografskom diskursu teorija i praksa poklapaju ili razilaze. Publike će imati priliku čuti što je sam pisac zapisao o pisanju,

## RADIONICA KREATIVNOG PISANJA

# Krajolici ljubavi

PISE KRISTINA SHPIRANEC, voditeljica radionice

Ovogodišnja radionica kreativnog pisanja pod nazivom *Krajolici ljubavi* osmišljena je kao svojevrsni *hommage* Vesni Parun, jednoj od naših najvećih autorica dvadesetoga stoljeća, koju pamtimo kao pjesnikinju zaokupljenu ljubavlju. Povodom proslave sto godina od njezina rođenja vraćamo se vječnoj temi poezije te promišljamo i pronalazimo nove načine pisanja o različitim oblicima i iskustvima ljubavi.

Radionici se pridružilo čak dvadeset i pet učenika iz različitih srednjih škola iz Hrvatskoga zagorja te su se tri susreta održala u Gimnaziji A. G. Matoša. Na prvome susretu, počevši s čitanjem poznate pjesme Vesne Parun, *Ti koja imaš nevinije ruke*, začeli smo kratak pregled hrvatske poezije dvadesetoga stoljeća, kako bi se učenici upoznali s raznolikim stilovima i oblicima ljubavnoga kazivanja. Nastavili smo s čitanjem pjesama Milivoja Slavičeka, Kemala Mujičića Artnama, Andrijane Škunce, Dorte Jagić, Alena Brleka i drugih, uspoređujući poetike autora, kao i tradicionalnije te modernije topose ljubavnoga pjesništva. Razgovarali smo i o apostrofi, najčešćem obliku ljubavnoga zazivanja, promišljajući njezine funkcije te prisutnost/odsutnost subjekta i objekta u različitim ljubavnim pjesmama.

Nakon čitanja i razgovora o ljubavnoj poeziji uslijedila su dva zadatka: prvi je zadatak sudionika bio napisati pjesmu u kojoj će iskoristiti netipične oblike obraćanja Drugome, dok je drugi zadatak bio pisati o ljubavi na sasvim drugačiji način, kao da subjekta u pjesmi nema. Učenici su svoje pjesme tako posvetili starim priateljima, neobičnim predmetima ili ljudima koji se vole, a pojedini su se bavili i neuobičajenom temom sebične ljubavi te ljubavne oopsesije. Pritom su otkrili različite senzibilitete, slobodu u izražavanju duševnih stanja i osjećanja, poput žudnje, želje, patnje, agonije, rezignacije ili ljubomore. S obzirom na to da nije uvijek lako govoriti o osjećajima i ogoliti se kroz riječi, svakako treba pohvaliti sudionike ovogodišnje radionice za ogromnu želju i hrabrost da se uhvate u koštar s pisanjem o ljubavi, i to tako da ostanu vjerni sebi, autentični i iskreni. Iznimno težak zadatak da se o ljubavi napiše tekst na nov i neobičan način naišao je na plodno tlo te su nastali impresivni uradci u kojima pronalazimo pregršt emotivne, čulne i duhovne slojevitosti. ~

njegova promišljanja o ondašnjoj književnoj klimi, o utjecaju i važnosti stranih autora na hrvatsku književnost, o utjecaju Mađara... Dr. sc. Julijana Matanović kao dugogodišnja sveučilišna profesorica na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na Katedri za noviju hrvatsku književnost godinama je studente poučavala o Gjalskom na kolegiju posvećenom zabočkom književniku.

Književnica Julijana Matanović višestruko je povezana sa Zabokom u Danima Gjalskog: dobitnica je Nagrade *Gjalski 2014.* za roman *I na početku i na kraju bijaše kava*, nekoliko puta bila je i članica povjerenstva za književnu nagradu (i ove godine također), 2015. god. vodila je književno-znanstvenu tribinu *Lik i djelo Gjalskoga*. Ovogodišnjom tribinom na simboličan način obilježit ćemo Gjalskijev rođendan, proširiti spoznaje o njegovoj biografiji, ali i o burnim vremenima u kojima je živio i proživio 81 godinu plodnog spisateljskog i društveno aktivnoga života. ~



Julijana Matanović



## LIKOVNA RADIONICA UMJETNIČKE GRAFIKE

# Bakropis i grafoskulpture

PISE CARMEN BAĆURA POTOČIĆ, voditeljica radionice

Umjetnička grafika i kiparstvo dvije su različite grane likovnog izražavanja. Prva se manifestira na dvodimenzionalnoj površini kroz jednu od mnogih grafičkih tehnika, a druga kao trodimenzionalni oblik u svim različitostima odnosa mase i prostora. Iako različite i s obzirom na procese i na materijale od kojih nastaju, ipak, kroz prizmu suvremenog likovnog izražavanja koje često poseže za takozvanim mix medijima, nije neobično da koegzistiraju kao likovni artefakt. Na ovogodišnjoj likovnoj radionici, koja se tradicionalno održava u čast Ksaveru Šandoru Gjalskom, polaznici su se upravo okušali u spajanju tih naizgled nespojivih medija te su izrađivali djela koja smo nazvali grafoskulpture. Izradili su bakropise i paper mache skulpture koje su objedinili u jedinstvenu formu.

Bakropis je grafička tehnika dubokog tiska koja je nastala tijekom 16. stoljeća kada su majstori oružari i zlatari metalne pločice u koje su gravirali ukrase počeli izrađivati nagrizanjem kiselinom. Premazivali su ih bojom te otisnuli na papir, a takav im je otisak služio za pokazivanje vlastitog umjeća naruciocima. Tijekom vremena bakropis je postao cjenjena grafička tehnika posredstvom izvrsnih grafičara poput Rembrandta Van Rijna, baroknog majstora, čiji su se bakropisni listovi prodavali za iznos onovremene prosječne plaće. Iako se tehnika naziva po bakrenim pločama na kojima se tradicionalno radila, u današnje vrijeme koristi se cink kojeg nagriza dušična kiselina.

Bakropisni otisci poslužili su kao elementi kojima će se oblikovati površina skulpture izrađena tehnikom paper mache, odnosno kaširanjem. To je tehnika kod koje papir (najčešće novinski) umačemo u gusto ljepilo te izrađujemo gustu pokrivnu smjesu kojom u više slojeva oblažemo oblike od kartona, ljepenke, plastike, stiropora ... Sušenjem se slojevi papira i ljepila učvršćuju te čine kompaktnu skulpturalnu formu.

Izradu bakropisa prikazat ćemo i objasniti fotodokumentacijom cijelog procesa, a na koji način su polaznici radionice spojili dvije umjetničke grane, grafiku i skulpturu moguće je doživjeti na izložbi njihovih radova u galeriji Gradske knjižnice Zabok. ~

# Tomislav Buntak

**Tomislav Buntak** (Zagreb, 1971.) diplomirao je slikarstvo, nastavnički odjel, na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi profesora Miroslava Šuteja. Od 1993. do danas izlagao je samostalno na više samostalnih i skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Od 2010. docent je na Katedri za slikarstvo Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Trenirao je vaterpolo, što se poslije odrazilo u motivima kupača, vode, prepleta figura i dr. Predavao je likovnu umjetnost u zagrebačkoj II. gimnaziji. Dvanaestak godina bio je ravnatelj Centra za kulturu Maksimir u Zagrebu i organizirao različita kulturna događanja, radionice te manifestacije s naglaskom na vizualno-umjetničkim



programima, kroz koje surađuje s profesionalnim likovnim umjetnicima i pedagozima. Poznat mu je motiv *Konačna pobjeda nebeske vojske*, pod kojim je imenom 2004. održao izložbu (ispitivanje linearne strukture) u Galeriji Miroslav Kraljević u Zagrebu, i za koji je site-specific crtež 2008. dobio nagradu Kabineta grafike HAZU te sudjelovao u rezidencijalnom programu u New Yorku. Za izložbu u zagrebačkom Umjetničkom paviljonu dobio je 2009. godišnju Nagradu *Vladimir Nazor*. Godine 2011. sudjelovao je u sklopu HDLU- a u osmišljavanju, pokretanju i organizaciji I. Bijenala slikarstva u Zagrebu te oblikovao postav hrvatskog dijela izložbe. Neumorno oslikava zidove zagrebačkih bolnica. Često je u žirijima raznih izložbi i umjetničkih manifestacija. Sudionik je okruglih stolova i tribina gdje iznosi svoja mišljenja o slikarstvu danas, ali i o općenitoj situaciji u kulturi i društvu.

Član je HDLU- a, čijim je od 2009. više puta bio dopredsjednikom i predsjednikom. Izvanredni je profesor na ALU u Zagrebu, u kojoj je od 2016. prodekan za upravu i financije. Od 2018. dekan je zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti.

Za izložbu u Gradskoj galeriji Zabok pripremio je izbor slika iz nekoliko ciklusa, u vremenskom rasponu od 1998. godine do danas, različitih formata, s obzirom da se po prvi puta predstavlja u Zaboku. Iako je jedan od najekspoziranijih slikara recentnog hrvatskog slikarstva, društveno i



kulturno aktivna na mnogo polja, kritika je već više puta do sada isticala (B. Franceschi, Ž. Marciuš) kako Tomislav Buntak u svojem slikarstvu njeguje vrlo hermetični, pastoralni, i pomalo autističan svijet motiva i rukopisa, kojemu se teško mogu pronaći uzori ili sljedbenici u modernom i suvremenom hrvatskom slikarstvu. Buntakov je stilski senzibilitet više usmjeren prema umjetnosti manirizma i simbolizma. Bez obzira što je njegovo slikarstvo figurativno, narativno, iznimno simbolički i motivski slojevito, s čestim referencama na biblijske motive, Buntak kao da želi obnoviti neku vrstu Arkadije u kojoj će čovjek i čovječanstvo biti zaštićeni od svih opterećujućih vanjskih utjecaja suvremene (digitalne i virtualne) civilizacije. Priroda i životinje važan su prateći okvir umjetnikovim slikarskim kompozicijama, i one supostaje uz ljude kao ravnopravna Stvoriteljeva bića, bez kojih nema opstanka niti ljudima. Ta humana i empatična nota važna je za razumijevanje Buntakova slikarstva. Pa ipak, njegovo se slikarstvo može tumačiti dvoznačno: motivi njegovog svijeta mogu biti izmaštani prostor i vrijeme mitske Arkadije, a jednako tako mogu upućivati na obnavljanje života i strukturiranih ljudskih zajednica nakon neke kataklizme na Zemlji.

~ Iva Körbler

U programu otvorenja ovogodišnjih *Dana Gjalskog* nastupit će **Vitomir Ivanjek** - pijanist, orguljaš i skladatelj. Rođen 1969. u Zagrebu, diplomirao je glasovir 1994. godine u Beču na Hochschule für Musik und darstellende Kunst. Nastupao je na mnogim natjecanjima i međunarodnim seminarima. Redovito održava koncerete u zemlji i inozemstvu. Poznat je po svojim improvizacijama, parafrazama i varijacijama na razne teme. Snimio je nekoliko nosača zvuka. Često sudjeluje na raznim humanitarnim koncertima. Osnovao je i vodio mnoge zborove, a trenutno je umjetnički voditelj dječjeg zbora *Zagrebački andeli* te voditelj zborova *Iblerovci 77+* i *Agram angeli*.



## IZLOŽBA

# Stjepko Rupčić:

## *Kaligrafski trag u mandali*



**Stjepko Rupčić** rođen je u Sisku gdje je završio gimnaziju i srednju glazbenu školu (violina). Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu diplomirao je Slikarstvo u klasi prof. Kulmera. Predstojnik je Katedre Umjetničkog područja na Učiteljskom fakultetu. U zvanju je redovnog profesora.

Tijekom rada bio je predavač i nositelj više kolegija metodičkog i umjetničkog područja.

U svom radu bavi se različitim likovnim tehnikama: akvarelom, akrilom, emajlom, pastelima, temperom, uljenim bojama, kolažom, olovci, ugljenu, tušu, laviranom tušu, kombiniranim tehnikama. Uz slikarsko, bavi se grafičkim dizajnom te ilustracijom.

Izlagao je na više od 30 samostalnih izložbi te brojnim skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu.

Objedinjeni umjetnički ciklus Stjepka Rupčića obuhvaća radove koji su nastali u zadnjih 15 godina, iako se oni odnose na preokupaciju kojom se on temeljito i sveobuhvatno bavi od samih početaka svojega stvaralaštva. Odražavajući njegov odnos prema životu oni su vizualizacija misli i osjećaja, iskazan stav, puls i snaga. Na tragu filozofije mandala i meditativnih vrijednosti autor mapira stanja uma crpeći kreativni impuls svoje podsvijesti. Apstraktni i sažeti motivi, uskladieni su s pokretom ruke i ostavljenim trgovima.

Radovi odišu svježinom te ekspresivnim nanosima istražuju simbolične oblike i teksture. Intuitivnim nagonom za stvaranjem umjetnik kolorističkom harmonijom prenosi svoju energiju te svjedočimo kontemplativnim mislima koje se pune dinamike pomicu na podlozi. Forme kvadrata ili kruga radikalno se šire u prostor donoseći ritam. To je baza koja omeđuje i štiti ishodište likovnosti i smjelih pomaka unutar



okvira. U istom trenutku oni su i kozmogrami i psihogrami, u njima se zrcale misaoni horizonti, ali i održava ravnoteža unutar čovjeka. Dinamični slijed transformacije teži savršenstvu i beskraju. Iako oslobođena figuracije i realizma djela su odraz njega samog, autportreti složeni od raspoloženja i emocija. Unutar epiderme struktura razvija se energija, treperi osjet i ekspresija unutarnjeg, raste slika kao izvor, nesvjesna ideja, intuitivan refleks odraza i trenutka. Na slikarski kvalitetnoj podlozi vibrira zemljovid poteza i linija kaligrafskog rukopisa nepoznatog pisma, čitljivog samo autoru. Izmaštani simboli, gradacije i pomaci asocijativni i nestvarni donose preplete i bogatstvo vizualnosti.

Prevladava tonalitet plavih i srebrnih boja i, iako su one više kao

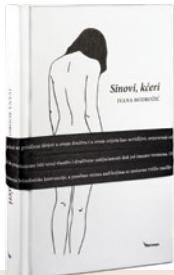
baza rastućih kolorita i nemira, njihova osnova smisleni je utisak mira i meditacije, dojam koji raste i zrači rezonantno i radikalno. Taj osnovni ton kao da je uvjetovan stanjem duha, kontemplacijom oslobođenom unutar sažetosti slike. Vrlo često u centru je sjaj, izvorište iz kojeg se širi zvučnost, značaj sadašnjeg trenutka, oslikana površina mora nakon bačenog kamena koji tone prema dnu.

Balans forme i linija opisuje misli donoseći privid tišine i bezvremenosti te stvara nagovještaj posebnosti stanja svijesti. Sve to slikama pruža novu dimenziju. Otkrivajući prave vrijednosti postojanja Stjepko Rupčić spaja snagu duhovnosti tradicije istoka sa onim neizmjerno bogatim osjetom i iskustvom u ljudskom biću.

~ Mr.sc. Jasna Rodin

## PREDSTAVLJANJE KNJIGE

# Ivana Bodrožić: *Sinovi, kćeri*



Književne večeri ovogodišnjih Dana Gjalskog otvara **Ivana Bodrožić** koja će u razgovoru s Tinom Krznarom predstaviti svoj posljednji roman *Sinovi, kćeri* iz 2020. godine.

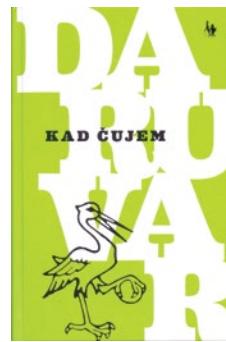
Ivana Bodrožić diplomirala je kroatistiku i filozofiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Isprva zamijećena kao pjesnikinja (*Prvi korak u tamu; Prijelaz za divlje životinje; In a sentimental mood*), postala je poznatija kao prozaistica romanima *Hotel Zagorje* (2010.), u kojem tematizira prognaničko odrastanje u ratnim vremenima, *Rupa* (2016.), političkim trilerom o tranzicijskome hrvatskom društvu i *Sinovi, kćeri* (2020.), u kojem iz tri perspektive donosi prikaz triju povezanih intimnih sudsibina, obilježenih društvenim okolnostima. Piše i kratke priče (100% pamuk, 2014.) te novinske kolumnе (Za što sam se spremna potući, 2013.). Djela su joj, među ostalima, prevedena na njemački, talijanski, engleski, turski, danski, češki i mađarski jezik. ~

## PREDSTAVLJANJE KNJIGE

# Martina Divić: *Ne postoji sutra u Atru*

U programu Dana Gjalskog ugostit će mo **Martinu Divić**, dobitnicu ovogodišnje Nagrade Dijana Klarić za putopis godine – za knjigu *Ne postoji sutra u Atru*. Riječ je o 15 kratkih priča o susretima s ljudima i komunikaciji između putnika i lokalnog stanovništva Maroka, Zapadne Sahare, Mauritanije i Senegala. Ti susreti su katkad zburujući, duhoviti, neizvjesni, ali prije svega osobni i emotivni. Sve su priče popraćene slikovitim fotografijama Martininog suputnika, fotografa Tonija Vranješa. Martina će predstaviti knjigu kroz predavanje o svom putovanju u Afriku.

Martina Divić (1993.) odrasla je u Drveniku kod Makarske. Diplomirala je pravo na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Tijekom studija odlazi na prvo putovanje u Afriku, a priče s putovanja objavljuje na blogu i Facebook stranici *Nisan doma*. Nakon studija putuje državama Srednje i Južne Amerike i nastavlja pisati o putovanjima. Osim putopisa piše i fikciju. Od zapisa s putovanja u Afriku nastala je njezina prva knjiga *Ne postoji sutra u Atru*. ~



## PREDSTAVLJANJE KNJIGE

# Kad čujem Daruvar

Večer prije dodjele književne nagrade *Gjalski*, u petak, 28. listopada, kao gosti na književnu tribinu dolaze književnici **Kruno Lokotar** i **Kristian Novak**. Zajedno će predstaviti zbornik priča *Kad čujem Daruvar* koji je uredio Lokotar, rođeni Daruvarčanin. Zbornik sadrži priče kroz koje se, kao provodni motiv, provlači Daruvar, gradić u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji na čiji spomen pomislimo na toplice, pripadnike češke manjine te jeftinu registraciju vozila. Knjigu je 2021. izdala naklada Jesenski i Turk, a sadrži tekstove cijenjenih hrvatskih pisaca poput Kristiana Novaka, Gorana Tribusona, Marka Tomaša, Marka Gregura, Borisa Dežulovića, Monike Herceg i ostalih koji su napisali priče inspirirani imenom grada, izletom, prolaskom ili tek razmišljanjem o Daruvaru. Književna tribina počinje u 20 sati, a razgovor s književnicima vodi Tin Krznar. ~



**Kristian Novak i Kruno Lokotar**

# Ansambl MiseEnScene

**Bruno Philipp** jedan je od najistaknutijih predstavnika hrvatskih klarinetista. Uz diplomu Muzičke akademije u Zagrebu, usavršavao se na konzervatoriju u Parizu. Solistički je nastupio s brojnim relevantnim hrvatskim ansamblima te ostvario suradnju s mnogim dirigentima i kompozitorima. Član je komornih sastava trio Solenza, Zagrebački puhački trio i Camerata Cantilly. Profesor je klarineta na Glazbenoj školi Blagoja Berse u Zagrebu. Sudjeluje u radu žirija na državnim i međunarodnim natjecanjima. Član je Hrvatskog društva glazbenih umjetnika.

Od osvojenih nagrada izdvaja se pobeda na 1. hrvatskom natjecanju mladih umjetnika Papandopulo 2012. te osvojeno 2. mjesto na međunarodnom klarinetističkom natjecanju u Cluju 2011. kao i nagrada Udruženja rumunjskih kompozitora. Bruno Philipp umjetnik je koji nadahnuto kombinira različite žanrove i stilska razdoblja, a njegov solistički opus često zahvaća prizvedbe suvremenih autora od kojih mu je nekolicina posvetila svoja djela.

**Vlatka Peljhan** diplomirala je violinu na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Studij je nastavila na Visokoj školi za glazbu i ples u Rotterdamu gdje je stekla magisterije iz violine i viole. Solistički je nastupala uz vodeće hrvatske orkestre. Pobjednica je Međunarodnog violinističkog natjecanja A. Marcosig u Italiji 1998. Od 1997. do 2002. bila je članica Zagrebačkog klavirskog trija s kojim je osvojila niz nagrada i priznanja u zemljama i inozemstvu. Gostovala je na brojnim međunarodnim festivalima

komorne glazbe te pohađala majstor-ske tečajeve kod Isaaca Sterna, Leona Fleishera te članova priznatih svjetskih kvarteta (Emerson, Juilliard, Borodin, Bárto, Smetana) i Grieg trija. Bila je članica 'Pacific Music Festival Orchestra' u Japanu (2003.), 'Symphony Orchestra Academy of the Pacific' u Kanadi (2004.), Rotterdamskog komornog orkestra, Amsterdamskog simfonijskog orkestra, Simfonijskog orkestra Arena di Verona te Zagrebačkih solista. Koncertna je majstorica Opernog orkestra HNK u Zagrebu i profesorica komorne glazbe na Mužičkoj akademiji u Zagrebu.

**Mia Elezović** diplomirala je i magistrirala klavir na Mužičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Zvjezdane Bašić. Studij je nastavila na Hochschule für Musik u Beču te na Hochschule für Musik u Frankfurtu u klasi Herberta Seidela. Na poziv japanske vlade 2004./2005. godine boravila je na Showa University u Kawasakiju u sklopu istraživačkog rada na temu suvremenih japanskih skladatelja za klavir. Godine 2009. magistrirala je u programu *Contemporary Performance* na Manhattan School of Music u New Yorku. Uspješno je nastupala na međunarodnim pijanističkim natjecanjima i primila različite nagrade za uspješno umjetničko djelovanje. Suradivala je s brojnim orkestrima, komornim sastavima te umjetnicima i dirigentima. Bila je članica mnogih ansambala za suvremenu glazbu, djelovala je na brojnim inozemnim glazbenim učilištima, a od 2010. predaje na Conservatoire Royal de Liège u Belgiji i od 2015. na Umjetničkoj akademiji u Osijeku. ~

## PROGRAM

### D. Milhaud: Suite za klarinet, violinu i klavir

Ouverture

Divertissement

Jeu

Introduction et final

### E. Ysaë: Sonata br. 3 za violinu solo, 'Ballade'

### A. Grgin: Trio za klarinet, violinu i klavir

### S. Nichifor: CARNYX za klarinet solo

### D.B. Vincze: Flucht za klavir solo

### I. Stravinski: Priča o vojniku (1918.) Suite za violinu, klarinet i klavir

Marche du Soldat

Le Violon du Soldat

Un Petit Concert

Tango - Valse - Ragtime

Danse du Diable



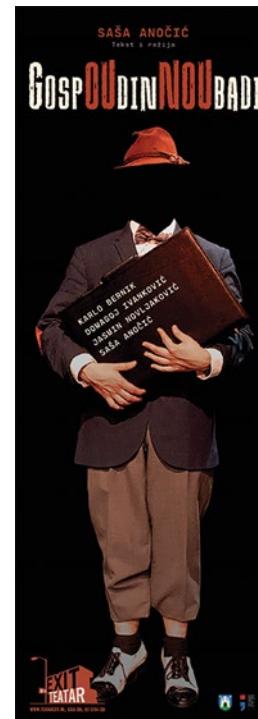
## KAZALIŠNA PREDSTAVA

# GospOUdinNOUbadi

**GospOUdinNOUbadi** predstavnik je svih malih ljudi koji u cijelom ovom besmislu koji nas okružuje, ne traži samo ono čega nema (smisao), nego se usuđuje tražiti nešto više – život barem donekle dostojan čovjeka. Naš mali, veliki junak ostaje u istom danu i bez posla i bez djevojke, a vrlo brzo će ostati i bez svoje i mamine kućice ukoliko ne dostavi potrebnu dokumentaciju da je ta kućica baš njegova. Stisnut je uz rub jer je oko na kućicu bacio lokalni tajfun Grabijel Gramzivić. GospOUdinNOUbadi prisiljen je na posljednju bitku u svom malom životu, bitku protiv

moćnih neprijatelja poput birokracije, nepotizma i naročito opasnog gospodina Nihilizma. Hoće li u toj bitci pobijediti ili će postati još jedan broj u nizu koji je izgubio baš sve? Smijući se besmislu možemo li se nadati da će bar jednom u životu pobijediti mali čovjek? Pa makar to bilo u kazališnoj predstavi.

*GospOUdinNOUbadi* predstava je Teatra Exit u suradnji s Akademijom za umjetnost i kulturu u Osijeku. U režiji Saše Anočića igraju Karlo Bernik, Domagoj Ivanković, Jasmin Novljaković, Živko Anočić. ~



# DANI KSAVERA ŠANDORA GJALSKOG

ZABOK ~ 24.-29.10.2022.

[www.danigjalskog.com](http://www.danigjalskog.com)

**PONEDJELJAK**  
24. listopada

**Projekt Gjalski**  
Čitamo Gjalskog  
(Gimnazija AGM i  
Srednja škola Zabok)

**10:00** — O  
Otvorenie  
*Dana*  
K. Š. Gjalskog  
izložbom slika  
**Tomislava**  
**Buntaka**  
(Gradska galerija)

**UTORAK**  
25. listopada

**10:00** — O  
Fotonatječaj,  
Radionica  
umjetničke  
grafike i  
Radionica  
kreativnog  
pisanja –  
dodjela nagrada i  
izložba radova  
(Gradska knjižnica)

**SRIJEDA**  
26. listopada

**15:00**  
Proglašenje  
pobjednika i  
dodjela  
*Male nagrade*  
*Gjalski*  
(Gradska galerija)

**16:00** — O  
Izložba slika  
**Stjepka Rupčića**  
(Regalerija)

**ČETVRTAK**  
27. listopada

**16:00** — O  
Proglašenje  
pobjednika  
i dodjela  
Nagrade Gjalski  
za učenike  
srednjih škola  
(Gradska galerija)

**PETAK**  
28. listopada

**16:00** — O  
Predstavljanje  
*PoZiCe*, knjige  
literarnih i likovnih  
radova učenika  
Poreča, Zaboka i  
Crikvenice  
(Gradska galerija)

**18:30**  
Putopisno  
predavanje i  
predstavljanje knjige  
*Ne postoji sutra u*  
**Atru Martine Divić**  
(Gradska galerija)

**SUBOTA**  
29. listopada

**10:00** — O  
**Svečanost**  
**dodjele**  
**Književne**  
**nagrade**  
**Ksaver**  
**Šandor**  
**Gjalski**  
(Dvorac Gjalski -  
Gredice)

**DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE ~ DOBRE LIBRE ~ DOBRE VIBRE**

**20:00**  
Književnost  
u Zelenoj –  
predstavljanje  
knjige  
*Sinovi, kćeri*  
**Ivane Bodrožić**  
(Zelena dvorana)

**19:00**  
Koncert  
**Mia Elezović**  
**i ansambl**  
**MiseEnScène**  
(Gradska galerija)

**19:00**  
Književna  
tribina o  
Gjalskom –  
gostuje **Julijana**  
**Matanović**  
(Gradska galerija)

**19:30**  
Kazališna  
predstava  
**GospOUdin-**  
**NOUbadi**  
u izvedbi  
**Teatra Exit**  
(Multimedijski centar)

**20:00**  
Književnost  
u Zelenoj –  
predstavljanje  
knjige *Kad čujem*  
*Daruvar* – gostuju  
**Kruno Lokotar i**  
**Kristian Novak**  
(Zelena dvorana)

— O **Otključaj Gjalskog** – igra potrage (prijava sudionika na [www.danigjalskog.com](http://www.danigjalskog.com))

**Gradska galerija**, Zivtov trg 10 / **Zelena dvorana**, Trg D. Domjanića 6 / **Gradska knjižnica**, S. Radića 1 / **Regalerija**, Ulica mladih 3 / **MMC**, Kumrovečka 8 / **Dvorac Gjalski**, Gredice 7